

Introductie

Dit document beslaat de opmerkingen die ik wil maken met betrekking tot de internetconsultatie over het wetsvoorstel versterking bestrijding computercriminaliteit. Evenals het wetsvoorstel is dit document in 3 onderdelen verdeeld, waarbij elk onderdeel op het corresponderende deel van het wetsvoorstel ingaat door suggesties en bijbehorende argumentatie.

Op de laatste bladzijde staan de suggesties puntsgewijs samengevoegd.

1 De officier van justitie wordt zelfstandig bevoegd om strafbare gegevens van het internet te laten verwijderen

Websites zijn – naast e-mail – de leidende manier geworden waarop burgers schriftelijk met elkaar communiceren. Websites als Facebook.com, Hyves.nl, Twitter.com, (journalistieke) weblogs en nieuwssites bedienen een steeds groter deel van de bevolking en spelen een bepalende rol bij de informatievoorziening en opinievorming van de gemiddelde burger.

Het blokkeren van websites is daarmee een zeer ingrijpend middel en zou daarom voorzichtig en zeer spaarzaam toegepast moeten worden. Het overdragen van de verantwoordelijkheid over de beslissing om een website te blokkeren van de rechterlijke macht naar de officier van justitie past niet bij deze situatie.

Controle van de blokkade door de rechter-commissaris achteraf is geen vervanging van een toets door de rechter vooraf. Immers, de nieuwswaardigheid, impact of relevantie van een website kan tijdens de blokkade verloren gaan. In geval van een onterechte blokkade van een website zou dit daarom tot een schadevergoeding en/of een rectificatie in de media moeten leiden.

Het openbaar ministerie heeft in de afgelopen jaren meermaals laten zien niet in staat te zijn een juiste inschatting te maken tussen het online uiten van een mening en het begaan van een strafbaar feit. Ter illustratie: het politieverzoek aan journalist Bert Brussen in verband met het *citeren* van een bedreiging op Twitter in augustus 2010, waarbij de bedreiger zelf niet door de politie gehoord is. Was deze wet op dat moment al ingevoerd, dan zou de website van Dhr. Brussen mogelijk onbereikbaar zijn geworden.

Het staat buiten kijf dat criminele activiteiten op het internet aangepakt moeten worden. Echter, de invoering van een laagdrempelige wijze om websites te blokkeren kan mogelijk leiden tot gemakzucht aan kant van het openbare ministerie. Dit kan tot gevolg hebben dat er alleen symptomen bestreden worden (het blokkeren van een website) in plaats van bestrijden van de oorzaak (het aanpakken van de daders van de overtreding).

Daarnaast kan de laagdrempeligheid van het blokkeren onder de voorgestelde wetgeving leiden tot censuur van staatswege. De huidige bepaling in Art. 54a is juist in het leven geroepen om dit te voorkomen.¹

Daarnaast is het blokkeren van websites geen effectieve manier om de het

¹Zie memorie van toelichting bij de wetswijziging met betrekking tot de elektronische handel uit 2002. Kamerstuk:28197 Nr. 3

beoogde doel – het ontoegankelijk maken van de informatie – te behalen. Sterker nog, het instellen van de blokkade an sich kan er toe leiden dat de betreffende website vanaf dat moment juist veel meer aandacht ontvangt. Dit is bekend als het Streisand effect. Een voorbeeld hiervan is wederom het verzoek aan Bert Brussen om de (geciteerde) bedrijging aan Dhr. Wilders van zijn website te halen. Juist daardoor is het citaat de afgelopen dagen extreem vaak gezien.

De gedistribueerde structuur van het internet maakt het daarnaast zeer moeilijk, eerder onmogelijk, om informatie volledig te verwijderen. Een goed voorbeeld hiervan is de tijdelijke blokkade van klokkenluiderswebsite WikiLeaks.org in de Verenigde Staten. Deze website is op verschillende manieren toegankelijk gebleven ondanks pogingen van de Amerikaanse overheid om de website ontoegankelijk te maken. Een aantal van de gebruikte technieken zijn het spiegelen van de website op een andere site, het gedistribueerd aanbieden van alle data via Bittorrent en het rechtstreeks benaderen van de website op IP en niet via de domeinnaam.

Als laatste wil ik nog opmerken dat met de invoering van een laagdrempelige censuurmethode, Nederland niet meer in de positie is om internetcensuur in andere landen (China, Iran) aan de kaak te stellen.

Suggesties:

1. Behoud de rechterlijke controle voor het blokkeren van websites en investeer op een andere wijze in het versnellen van de procedure.
2. In geval van een onterechte blokkade van een website zou dit tot een schadevergoeding en/of een rectificatie in de media moeten leiden.
3. Ontmoedig het gebruik van internetblokkades en investeer in plaats daarvan in het aanpakken van de daadwerkelijke overtreder.

2 Het wordt strafbaar als iemand rechtmatig toegang heeft tot een computer en daaruit niet openbare gegevens zonder toestemming overneemt

Met betrekking tot dit voorstel lijkt het strafbaar stellen van heling van gegevens een goede verbetering van de wet. Echter, het strafbaar stellen van het verkrijgen van gegevens in het algemeen gaat wat ver. Er zijn immers vele situaties denkbaar waarin het kopiëren van gegevens praktisch is en legaal zou horen te zijn. Denk bijvoorbeeld aan een medewerker die extra gegevens op een USB drive meeneemt om hier in het weekend aan te werken. Of een systeembeheerder die preventief backups maakt van de bedrijfslaptops. In beide gevallen zullen niet openbare gegevens zich zonder toestemming op een andere locatie bevinden dan voor de eigenaar van de gegevens bekend is. Wellicht is het daarom beter om niet het verkrijgen van gegevens in het algemeen strafbaar te stellen, maar om het verkrijgen van *niet openbare* gegevens *zonder toestemming* met de *intentie tot misbruik*.

Daarnaast zal er wellicht een uitzonderingsgrond moeten komen voor ‘klokenluiers’ omdat zijn nagenoeg alleen hun bewijs kunnen voeren op basis van niet openbare gegevens.

Suggestie:

4. Maak het verkrijgen van niet openbare gegevens alleen strafbaar als er sprake is van misbruik of intentie tot misbruik.

3 Het verbod op het afluisteren, aftappen of opnemen van vertrouwelijke gesprekken wordt verruimd

Het lijkt onnodig om deelnemers aan een gesprek te verbieden om dat gesprek heimelijk op te nemen.

Als argument in de bij de consultatie horende memorie van toelichting wordt aangegeven dat met de opkomst van internet de opgenomen gesprekken te gemakkelijk kunnen worden verspreid en dat er daarom een noodzaak is tot strafbaarstelling. Het is inderdaad waar dat de opkomst van het internet de verspreiding van dergelijke opnamen vergemakkelijkt. Echter, het strafbaar stellen van het *openbaar maken* dergelijke opnamen zou in dit geval genoeg bescherming bieden.

Zou alleen het openbaren van de opgenomen informatie strafbaar zijn, dan kan de burger voor legale doeleinden wel opnamen maken. Dit kan bijvoorbeeld praktisch zijn bij de bewijsvoering rondom mondelinge afspraken, of kleinere geschillen met bijvoorbeeld de klantenservice van een bedrijf of de overheid.

Suggestie:

5. Stel niet het opnemen van communicatie strafbaar, maar het openbaar maken van de opgenomen communicatie.

4 Samenvatting suggesties

1. Behoud de rechterlijke controle voor het blokkeren van websites en investeer op een andere wijze in het versnellen van de procedure.
2. In geval van een onterechte blokkade van een website zou dit tot een schadevergoeding en/of een rectificatie in de media moeten leiden.
3. Ontmoedig het gebruik van internetblokkades en investeer in plaats daarvan in het aanpakken van de daadwerkelijke overtreder.
4. Maak het verkrijgen van niet openbare gegevens alleen strafbaar als er sprake is van misbruik of intentie tot misbruik.
5. Stel niet het opnemen van communicatie strafbaar, maar het openbaar maken van de opgenomen communicatie.